

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 "
negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r. t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Nevezetes évforduló.

Krisztus születése után az ezredik esztendőben augusztus 15-dikén, Nagyboldogasszony ünnepén tették a koronát az első magyar király fejére. Ennek a nemzetünk történelmében legnevezetesebb eseménynek tehát ma van kilencszázhetedik évfordulója.

István királyt szentnek tiszteli a r. k. egyház, mert egy nagy népet nyert meg a keresztény civilizáció számára.

De István király több az egész magyar nemzetnek, mint a mennyi egy szent a katolikus egyháznak. Egyike volt ő a legnagyobb államalkotóknak, kiket a történelem ismer.

Ő adott a magyar birodalomnak olyan szervezetet, melynek alapjai ma is ép-ségben vannak. Ő vezette be a magyarságot az állami életbe. Ő alapította meg népének politikai és társadalmi szervezetét oly keretben, oly államférfi előrelátással, hogy népe ezen a helyen, hol azelőtt rendezett állami élet sohasem tudott gyökeret verni, az általa adott alapszervezet mellett már évezred viharainak s a történelemben páratlanul álló megpróbáltatásoknak győztesen ellentállott. Olyan nemzeti államot s olyan független egyházi szervezetet alkotott, melyhez hasonló nem volt akkor Európában.

Szent Istvánt méltán tiszteljük hazánk második alapítójaképpen, valláskülönbség nélkül, mindnyájan

István király koronát adott nemzetének. Ez a korona az ő legértékesebb és legszentebb hagyománya; ezer esztendő drága kincse a magyar nemzetnek. Ez a korona a magyar állam egységének és tekintélyének jelképe. A korona az a drága ékszerünk, melyben minden állampolgár hazafias érzületének sugarai egyesülnek, hogy aztán ismét a haza minden ügyére ezer áldással kiragyogjanak. Ez a korona a nemzet és a király kölcsönös jogainak és kötelelességeinek, hűségének és esküjének záloga. Mult szenvedések és régi dicsőség emléke; jelen ereje, bizalma és lelkesedése; a siker legfőbb biztosítéka; a jövőnek minden reménye és vágyakozása. Kegyelet és hódolat veszi körül minden időben; de különösen a magyar történelem nevezetes emléknapiain szolgáljon ma intésül arra, hogy a magyar állam egy-

ségének ezt a szent jelvényét tündöklő fényben minél magasabbra emelni igyekezzünk.

Sursus corda!

Szemle.

A „Vármegye“ című budapesti szaklap, mivel Horvát József marosújvári képviselő a szerkesztője, egyik számában az alsó-fehérvármegyei vizsgálatról ír. Egyik vidéki lap átvette e cikket és megütközéssel olvastuk benne a vármegyei tisztviselői karra vonatkozó megjegyzéseit.

A kérdéses cikk szerint a tisztviselői kar a br. Fejérváry-minisztérium alatt megmaradt hivatalában és pedig azon reményben, hogy az alkotmány ellenére kormányzó minisztérium felváltása idején átnyergel és az új kormánynak fogja rendelkezéseit fogadtatni.

Nem lehet eléggé megbélyegezni ezen szegycmentjes tudatlanságot tartalmazó feltevést.

A vármegyei tisztviselői kar ugyanis a törvényhatósági bizottság által választva köteles volt mandátumát megtartani annak dacára is, hogy a br. Fejérváry-kormány a képviselőházban nem léven többséggel és a nemzeti alkotmányos küzdelem publizistái szerint is köteles volt ezen kormánynak olyan rendeleteit, melyek végrehajtásának megtagadása a polgárok érdekeivel és a közrend fenntartásának érdekével ellenkezett volna — elfogadni és teljesíteni.

Mivel pedig az unjoczállítás és adófizetés kérdésében a törvényhatósági bizottság utasítást a megtagadásra nem adott, ezért a községi igazgatást vezető tisztviselők e tekintetben is törvényesen jártak el, a mikor ezen okból állásukat ott nem hagyták.

Elismerjük, hogy tisztviselőink hatásköre kissébb és kötelelességeinek teljesítése nem egy jelentőségű előkelő miniszteri tanácsosok hatáskörével; de az elv tekintetében tökéletesen egy volt a helyzetük azon miniszteri központi hivatalnokokkal, kik a Fejérváry-kormány alatt helyükön maradtak — a miniszterek rendelkezéseit kidolgozták, elköszítették és hogy ez által valami hazafiatlanságot nem követhettek el; az bizonyítja, hogy többen közülök államtitkárok lettek később.

A törvények szerint tehát szemrehányást tenni a vármegyei tisztviselőikarnak: vagy erte melegség vagy tendentiosus összezevarása a fogalmaknak.

Van azonban politikai vonatkozása is e kérdésnek. Hat azok után, a mik történtek indokolt és hazafias cselekedet lett volna első sorban az alispántól és utána a többi tisztviselőtől otthagyni állásukat és átadni a helyet olyan elemeknek, kik rendelkezésre állottak akkor és mindenkor mindeure?

A közigazgatási bizottság gyűlése.

Folyó hó 14-en báró Kemény Árpád főispán elnöklelte alatt tartotta a K. B. havi gyűlést. Jelen voltak a választott tagok közül Csató János, gróf Bethlen Sándor, Zeyk Kálmán, Török Bertalan, Gaspár János.

Szász József alispán jelenti, hogy a belügyminiszter a vármegyei hivatalok megvizsgálására dr. Rakovszky Endre miniszteri tanácsost küldte ki, ki a központi hivatalokon kívül a marosújvári, alvinczi, nagyenyedi főszolgabírákat és Nagyenyed várost vizsgálta meg s azután elutazott.

Br. Bánffy Kázmír főjegyző a K. B. első félévi jelentését terjesztette be. A m. kapudi volt urberesek és gör. kath. egyház kopár területének befasítási ügyében új vizsgálat rendeltetik el. A főjegyző előterjesztette a belügyminiszter azon leiratát, melyben Pongrácz Géza alvinczi j. főszolgabírónak az alispán útján fölterjesztett kérelmére a múlt évi képviselőválasztásra vonatkozó hírlapi panaszok miatt a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendelte. A K. B. ezen előzetes vizsgálat megejtésére dr. Mayer Ödön K. B. tagot küldte ki.

Nagy Pál jegyző mezőrendőri, gyógyköltseg és nősülesi engedély iránti ügyeket adott elő.

Cirner Ákos jegyző utadótörleszi és rendezési ügyekről referált.

Tóth Miklos arvaszeki elnök jelentése szerint az ügymenet rendez.

Róka József pénzügyigazgató jelentése szerint egyenes adóban befolyt: 817.416 k. 26 fill., hatrálék: 3.751.751 kor. 90 fill. Ezen kívül még 21 ügyet adott elő.

Albert Ivan épít. hiv. főnök jelentése szerint az állami közutak megfelelő karban vannak. A kavicszállítás foly. A törvényhatósági utak megfelelők. A műtárgyak megvizsgáltattak; sok nagyobb hid javítása szükséges. Sajnos, hogy alkalmas vállalkozók hiányoznak az útmunkákra. A mihályfalvi Maros és Küküllő hidak vámszedési joga 1909. decz. 31-ig Kalugár Györgynek adatott ki 4900 kor. berért.

Nehéz János kir. tanfelügyelő jelentése szerint szeptember havában Abrudbányán állami polgári iskola fog meg megnyitni Németh Samu orosházi polg. iskolai tanár vezetése alatt. Borbádon áll. óvoda és elemi iskola, Karácsonyfalván elemi iskola fog megnyitni.

Dr. Doboz Vilmos főorvos jelentése szerint júliusban az egészségügy a heveny fertőző betegségek szaporodása miatt kedvezőtlenebb volt. Született 572, meghalt 395 egyén. Ronsoló toroklob 10 esetben (meghalt 3), kanyaró 32 esetben (meghalt 2), hökhurut 21 esetben (meghalt 1), hagymáz 10 esetben (meghalt 1) fordult elő. A m. kórházban ápolgatott 116, meghalt 5, ápolás alatt maradt 61 beteg.

Török György áll. főállatorvos jelenti, hogy az állategészségügy kedvezőbb volt; lépfene, sertésorbánc és sertésvész fordult elő, e két utóbbi betegség terjed.

Török György állami főállatorvos, miután a földművelésügyi miniszter intézkedése folytán Marosvásárhely sz. kir. város, illetőleg Maros-Torda vármegye területére lett áthelyezve, meleg szavakban mondott köszönetet a K. B.-nak és a vármegye tisztikarának. A főispán elismeréssel emelte ki Török érdemeit s a K. B. tagjai éljenzés között szíves kézsorítással vettek búcsút e derek szakembertől, ki vármegyénk közgazdasági érdekeinek kiváló jó szolgálatokat tett.

Beszámoló Alvinczen.

Alvincz, 1907. augusztus 12.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Azt hiszem, hogy b. lapja közönségét érdekelni fogja, hogy miképpen folyt le az alvinczi kerület képviselőjének beszámolója. Egyrészt azért, mert várható volt, hogy dr. Maniu pártjának jövő álláspontját hangoztatni fogja; másrészt pedig azon egyszerű oknál fogva, mivel e választókerület, ha nem is lehetünk rá valami büszkék, mégis csak megyénkhez tartozik.

Nagy közönség gyűlt ezen a napon össze Alvinczre. A rendre és közbiztonságra Pongrácz Géza főszolgabíró intézkedése folytán 30 csendőr ügyelt fel.

A gyűlést délelőtt 11 órakor Maniu Nicolae alvinczi gör. kel. lelkész nyitotta meg. A képviselő meghivatván hosszú beszédet tartott, melyben a lefolyt parlamenti tárgyalások eredményeiről szólt. A nemzetiségi programot — ugymond — nem tudták még megvalósítani; de főkövetelésük: az általános választói jogosultság érdekében mindent meg fognak tenni, készek a szocialistákkal s horvátokkal is szövetkezni. Az adót és ujoncot is csak azért szavazták meg a kormánynak, hogy ezen ígéretnek eleget tessen. A népiszkolai törvényt sérelmesnek tartja, küzdött is ellene, de mivel már szentesítve van, megnyugosznak benne. Részt kíván pártja számára a kormányzatból s kilátásba helyezett új pártalakulást, melynek új kereteibe, lehet, ők is beilleszkednek.

Utána Vlad Aurél nemzetiségi képviselő beszélt. Azon kezdte beszédét, hogy a kormány keveset valósított meg abból, amit ígért. Olyan főispánokat nevezett ki, kik úgy irnak, mint valami megyei írrok. („Hazugság! Nevezze meg!” Ilyen kiáltások szakították felbe a beszédet. Vlad a felzúdulásra azzal felelt, hogy br. Bornemisztát, Hunyad vármegye főispánját értette. A jelenlevő főszolgabíró pedig a szónokat rendre utasította.) Rövid beszédében még az általános választói jogot sürgette.

Harmadik szónok dr. Balániu balázsfalvi tanár volt, ki a választók nevében bizalmát fejezte ki a képviselőjük iránt. Beszéde folyamán olyasmint talált mondani, hogy a kormány pénzt is szívesen adna Maniu s társainak, csak megnyerje őket a maga támogatására. Pongrácz Géza főszolgabíró ezért a vakmerő inszinnuációért erélyesen rendre utasította.

Ezután a nemzetiségi párt vezéreit távirati uton üdvözlöttek. Vajdáról szó sem volt. A nép csendesen viselkedett. Rendzavarás sem a beszámoló alatt, sem az azt követő éjjel nem történt. Nehány lovas megpróbált

sárga-kék-piros kokárdát kitűzni, de a csendőrök levették velük.

Dr. Maniu a beszámoló megtartása után az alvinczi magyar előkelőségeknél látogatást tett.

Motorközlekedés Abrudbánya és Brád között.

Abrudbánya, 1907. aug. hó 15.

F. hó 11-én a mint egy nappal előbb a városi tanácsnak jelentetett, az Arad-Csanádi E. V. társulat igazgatója dr. Fábry Sándor és a társulat több mérnöke motorgépezettel vezetett hatalmas teherszállító kocsival Abrudbányára érkezett.

Abrudbánya város tanácsa a kíváncsi néptömeg között fogadta az érkezőket. A vezérigazgató főispán úr a városi tanácssteremben többeknek jelenlétében adta elő a látogatás célját, mely szerint ez egyfelől megvizsgálása volt annak, hogy az állami úttesten lehetséges lesz-e a motoros közlekedés beállítása, másfelől tapasztalás szerzés arról, hogy érdemes-e beállítani a közlekedést s Abrudbánya és vidéke főleg teherszállításra igénybe veszi-e és mekkora mértékben ezt a közlekedést. A kiküldöttek a Hunyad megyéhez tartozó állami úttesten sok javítani valót találtak, főleg a szerpentinek kanyarulatát és az útszélességet nem találták alkalmasnak a közlekedésre. Ezen azonban rövid idő alatt lehet segíteni.

A városi tanács tiszta képet nyújtott arról, hogy a teherforgalom elég biztosítékot nyújt a motorközlekedés bevezetésére s kérte, hogy teljes meggyőződés szerzés végett küldjön ki a társulat egy vagy két mérnököt, kik az egész havas vidéken szerezzenek meggyőződést a tanács állításának valódiságáról.

A vezérigazgató főispán úr az egybegyűlteknek kijelentette, hogy az utak javítására és kocsik beszerzésére több hónapi időre lévén szükség, 1908. április havában a közlekedést megkezdik. Kérte a város és a vidék jóakarátát annál is inkább, mivel napoként kétszeri közlekedés lesz és a szállítás óriási könnyebbséget nyújt a vidéknek.

Delután az igazgató ajánlatára sétakocsizás rendeztetett. A közönség bámulva szemlélte a hatalmas alkotmány könnyű szaladását. A falusi oláhok keresztet vetettek, — mások ujjongva tapsoltak, egyik borbélyműhelyből a fehérre szappanozott atyafi otthagya a borbélyműhelyt úgy szaladt a motor- és teherkocsi után.

A vezérigazgató főispán és kísérete delután 2 órakor tért vissza Brádra, hová három óra alatt érkezett meg.

Egyelőre külön személyszállító kocsit nem alkalmaznak.

Ha azonban a személyforgalom is arraterelődik, bevezetik ezt is, addig a teherkocsira alkalmaznak üléseket s ezen lesz a személyszállítás is.

Üdvözljük az A. Cs. V. t., annak lelkes igazgatóját, hogy közelebb visz a világhoz, s nem fogjuk sajnálni a zalatnai vasút részvényeseit, ha jövedelme csappan, hiszen a közönség kényelmét a kereskedelem könnyebbségét illető előzékenységet nem tapasztaltunk.

Évek hosszú során, egy nyomorult kocsiba szorította az első és második osztályon utazókat. Vasár- és ünnepnapokon még a romlandó árutárgyakat sem adta ki. Csak a nagy osztalék után utazott, anélkül, hogy előzékenységgel jutalmazta volna a közönséget.

Levelező.

Apponyi a népiszkoláról.

Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a nem állami elemi népiszkolák és néptanítók jogviszonyait szabályozó új törvény végrehajtásáról utasítást tett közre.

A végrehajtási utasítás, nagy részletességgel ismerteti azt a módot, a melyen meg kell alapítani a községi és felekezeti iskolák tanítóinak illetményeit s részletesen leírja azt a hivatali eljárást, melyet az állami segítség kérésekor és megadásakor fognak követni. Az állami segítség feltételeiről ezt mondja az utasítás:

A törvény 20. szakasza megszabja azokat a különleges feltételeket, a melyek teljesítése mellett a nem magyar tanítási nyelvű községi és hitfelekezeti iskolák állami segítségben részesülhetnek. Ezek a különleges feltételek a következők:

1. Ha az illető iskolában a magyar nyelv, a számolás, a hazai földrajz és történelem, továbbá a polgári jogok és köteleességek tanítása és pedig községi iskolákban kizárólag a vallás- és közoktatási miniszter által megállapított tanterv szerint és óraszámban és kizárólag az általa engedelmzett tankönyvek és tanítási segédeszközök használatával történik; hitfelekezeti iskolákban pedig a vallás- és közoktatási miniszter által is jóváhagyott vagy a mennyiben az iskola-fenntartó részéről fölterjesztett tanterv jóváhagyható nem volna, a vallás- és közoktatási miniszter által megállapított tanterv szerint és óraszámban, kizárólag a vallás- és közoktatási miniszter által engedelmzett tankönyvek és tanítási segédeszközök használatával történik.

2. Ha az illető iskolában kizárólag a vallás- és közoktatási miniszter által is helyben hagyott hazafias tartalmu olvasókönyvek és tanszerek használatnak.

A törvény 20. szakaszának e világosan megszabott feltételei és rendelkezései alapján ezennel kötelezőleg megállapítatik, hogy a nem magyar tanítványú felekezeti iskolák főhatóságai kötelesek:

a) az iskoláikban a fentemlített tantárgyak tekintetében használandó és általuk már elfogadott tanterveket és azok keretében alkalmazásba veendő óraterveket, a mennyiben ez még nem történt volna, a vallás- és közoktatási miniszternek mielőbb bemutatni a végből, hogy azokat a miniszter a maga részéről is jóváhagyja;

b) kötelesek az egyházi főhatóságok a törvény 20. szakaszának 1. pontjához köpest ugyane tantárgyakra nézve az általuk jóváhagyott tankönyveket, tanítási segédeszközöket, valamint ugyanama törvényszakasz 2. pontjában említett hazafias tartalmu olvasókönyveket és tanszereket, a mennyiben ez még meg nem történt volna, fölülbírálás és a vallás- és közoktatási miniszter részéről is leendő engedelmzés végett haladéktalanul bemutatni.

Minden elemi iskolától meg fogják követelni az utasítás szerint a következő dolgokat:

a) minden iskolában, jellegkülömbőség nélkül, úgy az iskola főbejárata fölött, valamint megfelelő helyen a tantermekben Magyarország címere helyezendő el;

b) a tantermekben a magyar történelemből vett képek függesztendőek ki;

c) nemzeti ünnepeken az iskolaépület főbejárata fölött a magyar nemzeti címerezászló kitűzendő;

d) e jelvényeken kívül csak a törvényhatóság és a község címere és az iskola községi, illetőleg felekezeti jellegét a törvénye-

sen megállapított kitételekkel megjelölő magyar nyelvű külső fölrat és a tantermekben az illető hitfelekezetek főpásztorainak arczképei, vallási jelvények, a valláskegyeleti képek és az oktatáshoz szükséges társzerek alkalmazása van megengedve.

Ezek azonban idegen történeti, vagy földrajzi vonatkozásokat nem tartalmazhatnak és csakis hazai készítmények lehetnek.

Az összes iskolákat a magyar czimerrel és zászlóval, valamint az iskolafentartó hatóság meghallgatásával megállapítandó magyar történeti képekkel a miniszter látja el.

Az Utasításhoz csatolt Függelék szerint nemzeti ünnepnek tekintendő: Szent István napja, április 11-ike és az uralkodó születése napja. (Csodálkozunk, hogy gr. Apponyi, kinek pártja a multban annyiszor sürgette március 15-nek országos ünneppé tételét, ezt a napot az iskolai ünnepek sorából kihagyta.)

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 4 oldalon jelenik meg.**

— **Athelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kulcsár Ferencz alsófehérvármegyei tanfelügyelőséghez beosztott tanítót és Wohlfart Lőrincz tiszaujhelyi tanítót kölcsönösen athelyezte.

— **Hymen.** Mátyás Margitka, dr. Mátyás Mihály járási orvos és neje szép és kedves leánya, — és dr. Erdős Jenő ügyvéd f. hó 25-én tartják esküvőjüket.

— **Ref. istentisztelet.** F. aug. hó 18-án délelőtt 10 órakor a rendes istentisztelet keretében hálaadás lesz magyar királyunk Ó felsége születésnapja alkalmából, melyre a hatóságokat és testületeket, s azoknak különösen ref. vallásu tagjait ezen az uton hívja meg a lelkesi hivatal.

— **Halálozás.** Cseresznyés Ölon, balászfalvi ev. ref. lelkész, életének 52. évében folyó hó 10-én d. e. 10 órakor csaknem egy évi kínos szenvedés után meghalt. Temezése f. hó 12-én d. e. 10 órakor volt; porait a háznál tartott rövid ima után Búzásbocsárdra szállították és ott augusztus 12-én délután 4 órakor helyezték az ev. ref. sírkertben örök nyugalomra. Gyászolják özvegye, leánya és veje dr. Tókos Gézaszolgabíró. Áldott legyen az emlékezte!

— **A Múzeumok és Könyvtárak orsz. Főfelügyelősége** részéről Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója, Fehérváry László, egyetemi tanár s Hüttl Dezső műépítész és műegyetemi magántanár jártak a napokban városunkban s megvizsgálták a kollégium gyűjteményeit és könyvtárát.

— **Értesítés.** Értésítettnek azon újonczok, kik beosztásukat a haditengerészethez önként kívánják, ezen kívánságukat legkésőbb folyó hó 20-ig levelező-lapon a cs. és kir. 50. számú hadkiegészítési parancsnokságnak Gyulafehérvárt bejelenthetik. Nagyenyed, 1907. augusztus hó 13-án. Rendörkapitányság.

— **Az abrudbányai polgári fiúiskola megnyitása.** F. hó 7., 8. és 9-dikén egy

idegen, csinos, jókinézésű férfi vizsgálta Abrudbánya girbe-görbe utcáit; s mint szokás kis városban feltűnt mindenkinek. Egyeseknél, kik a polgári fiúiskolának gondnoksági tagjai, látogatást is tett, miből kitűnt, hogy ez az úr az új iskola igazgatója. Legtöbbször az unitárius lelkész társaságába látták, ki a távollevő gondnoksági elnöknek felkért helyettese, tőle tudjuk azt is, hogy ez a várva várt iskola szeptember hó 6-án megnyílik s hogy a beiratások szeptember 1-től mindennap délelőtt 8—12-ig szeptember 5-éig eszközöltetnek. Azt beszélük, hogy a megnyitás napján szeptember 6-án a városi képviselőtestület is díszközgyűlést tart — s jegyzőkönyvileg örökíti meg ezt a napot — s a képviselőtestület testületileg vesz részt a megnyitási ünnepélyen s talán lakomát is rendez a kir. tanfelügyelő és a kinevezett tanfériak tiszteletére. Hogy mit jelent Abrudbányán csak egy polgári iskola is, ennek méltatását „Havasi“ úrra bízom, ki mint visszhang is sokat zengedez városunkról. Így álnév alatt talán elmondja saját magáról is, hogy mit tett az iskoláért, hogy hányszor futott Budapestre s zörgetett ajtóról-ajtóra, hogy általa is lekicsinyelt szerencsétlen magyarságunk nevelésügyén segítsen.

— **A nyári országos vásár** holnap kezdődik állatfelhajtással, ami három napig tart. A kirakóvásár 19-én, hétfőn lesz.

— **Vizsgabált** rendez f. hó 20-án Herlicska Nándor táncmester saját tánctermében. A kicsinyeké d. u. fel 5 órakor, a felnőtteké este 8 órakor kezdődik.

— **Iskolakötelesek ellenőrzése.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter nemrég szigorú rendeletet adott ki az iskolaköteles gyermekek ellenőrzéséről, egyúttal elrendelte az ellenőrzés módzatait is. Az új rendelet szerint minden iskolaigazgató köteles a beiratott gyermekeket a rendörkapitányságnak betérjeszteni, ahol azután pontosan ellenőrzik, hogy iskolaköteles gyermekek nem maradtak-e beiratlanul. A törvény kijátszói szigorú büntetésben részesülnek.

— **Tilos fegyverhasználat.** Valóban salamoni ítéletet hozott a minap egy amerikai bíró, aki egy asszonypörben itélkezve kimondotta, hogy az asszonyi nyelv viselése oly veszedelmes fegyver, melynek használatát a törvény szigorával kell sújtani. Morristown városában ugyanis két asszony állt a bíróság előtt s mindketten becsületsértéssel vádolták egymást. A bíró eleinte békéltetni akarta őket, de a harcziás amazonok hajthatatlanok maradtak és eközben újra erős szavakkal illették egymást. Szót. szó követett és a két asszony egyszerre oly parázs veszekedést rögtönzött, hogy csak a leg-súlyosabb fenyegetéssel lehetett őket lecsendesíteni. A harcban természetesen az asszonyi népség legelősebb fegyverét, a nyelvet használták, de kevés híján mult, hogy hajba is nem kaptak. A bíró, miután sikerült őket lecsendesíteni, ebből az esetből kifolyólag is rögtön ítelt s mindkét asszonyt tiltott fegyver használatá miatt 50—50 korona pénzbírságra ítélte s ítéletét azzal indokolta, hogy az asszonyi nyelv veszedelmes, rejtett fegyver, melynek támadásaitól óvakodni kell.

Szerkesztői üzenet.

Egy jelen volt furdövendégnek. Vettük az ön panaszos levelét s ha a dolog csakugyan úgy történt, hogy egy bányahivatalnok furdözés közben nyilvánosan sértette a román nemzetiségű vendégeket, helyet adunk panaszának; de ezt csak azon esetben tehetjük, ha neve teljes aláírásával vagy előtünk ismerős egyén kezéből kapjuk a tudósítást.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részv.-társ.

568. Sz.

II. 1907.

Hirdetmény.

Alsó-Fehér vármegye közigazgatási bizottsága f. évi 1499 sz. alatt hozott határozatával a feleenyed—abrudbányai törvényhatósági közút 42—60 km. szakaszán két tiszti leszállót és nyújtóútkaparóház (menedékház) építését 10705 kor. 28 fillér erejéig engedélyezte, engedélyeztetett továbbá a verespataki törvényhatósági közút úttost tartozékain árvíz rongálások folytán igényelt helyreállítások 2331 kor. 6 fillér költség összeggel.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az **1907. évi augusztus hó 28-ik** napján d. e. 10 órájára a nagyenyedi m. kir. államépítészeti hivatal helységében tartandó zártajánlati verseny tárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a megnevezett munkálatok végrehajtására vonatkozó az engedélyezett költségek után számítandó 5% bánatpénzzel ellátott zártajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 óráig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Mindenik munkára külön-külön ajánlat adandó be.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagyenyed, 1907. augusztus hó 11-én.
151 1—1 A m. kir. államépítészeti hivataltól.

Egy leány
szücs varrógéphez heti 6 korona kezdő fizetéssel felvétetik
ifj. TOMAI PÁL
szücsmesternél.
148 2—2

Ifj. MÉLÁSZ JÁNOS ÉS TÁRSA

női és férfi divatáru, fehérnemű és rövidáru raktára; temetkezési és hullaszállítási vállalata Nagyenyeden, Főter 3. szám.

Bátorkodunk a n. é. helyi és vidéki közönség szives figyelmét a most ujonnan berendezett női és férfi divatáru, fehérnemű és rövidáru raktárunkra fülhívni, hol jutányos árban és a legpontosabb kiszolgálás mellett szerezhető be minden szükséglet.

Temetkezések rendezését és hullaszállítást legmáltányosabb árak mellett eszközölünk, egyszerű és díszes kivitelben.

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN, Tövis-utca 19.

Ajánlom a n. é. birók és gazdaközönségnek kitűnő és elsőrendű marok lerakó arató-gépet mérsekelt használati díj mellett, avagy rész aratásra, melyet nálam raktáron megtekinthetnek és az aratásra megszerezhetnek, avagy az időnyre szerződésileg leköthetnek.

Továbbá ajánlok tökéletes, tiszta és szakszerű cseplésre, amit két teljesen újonnan javított gőzesplő garnitúrával évek óta gyakorlattal be is bizonyítottam.

Elvállalok mindenemű gépek és lakatos munkák készítését, szakszerű javítását, biezlik, varrógepek, permetező gépek a legjobb gyártmányokból és mindenféle gépalkatrészek állandóan raktáron tartatnak.

Tökéletesen jó permetezők és biezlik napi díjak mellett használatra kiadatnak.

Szakmámba végő mindenemű költségvetéssel és felvilágosítással díjtalanul szolgálok.

Beesés partfogást kér

kiváló tisztelettel

12 65-104

HEGYI JÁNOS,

műlakatos és gépjavitó műhelye.

Lányi Lajos

női és férfi divat-üzlete
NAGYENYEDEN.

Legolcsóbban beszerezhető hazai gyártmányú áruk:

Női és férfi kitűnő minőségű Kobrak-czipők. Pécsi kesztyűk, nap- és esőernyők, női, férfi és gyermek fehérművek, nyakkendők, szövetek, voalek, batizt, zellir, delének és kretónok, mindenemű hazai vásznak, ruhadíszek és bélést-áruk, saját készítményű paplanok nagy választékban.

Sirkoszorokban nagy raktár.

Feltűnő olcsó árak.
Szolid kiszolgálás.

Lányi Lajos.

Csak SICULA névvel ellátott üvegek valódiak.

A MÁLNÁSI

„SICULIA”

FORRÁS-VIZ

a sós savanyúvizek királya.

Szikkarétegeken át fűrt
ártézi forrás.

A gyomorégést rögtön megszünteti. Fáradtan érvagyorsztó. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyag kamatos bántalmait ellenkorozói, hűtőly, Tauszk, Bieglor, Nuretan József tanár urak elővételűen a MÁLNÁSI „SICULIA”

forrást a Fertőreus legcsúszabb forrásból a természetes alkalikus sós savanyúvizek minőségű.

Nagyenyedi forrástár:

BRÁZAY KÁLMÁN
BUDAPEST, József-körút 37.

Kapható minden gyógyszerárban, drogéria és fűszerkereskedésben.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Temesvári Szent-Jakab

ORSZÁGOS VÁSÁR

folyó évi augusztus 15-től bezárólag augusztus 19-ig fog megtartani.
Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra augusztus 15-től, esütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárot, 1907. évi július hó 15-én.

A városi főkapitányságtól:
Beé Ferencz, főkapitány.

Figyelmeztetés.

Az elkerített állatvásártérre is szabad szekérbe fogott állatokat bevinni, de csak akkor, ha a szekérbe fogott állatok is szabályszerű marhalevéllal vannak ellátva.

A ki szekérbe fogott állatokat nem szándékozik az elkerített állatvásárra bevinni, a város területére, sőt a kirakodó (ipari) vásárra is marhajárlat nélkül jöhet be.

Bánáti ló-, szarvasmarha-, juh- és sertés vásár.

Gyümölcs-, mezőgazdasági-, kereskedelmi- és iparvásár.

142 3-3

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár részv.-társ.

Részvénytőke: 400.000 kor. Tartalékalap 200.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad letéltázasra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhető pénzüzetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapírokat.

Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örzési díj mellett.

Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál

Váltakat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le.

Allandó betétet 5% kamattal mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9-12, d. u. 3-4 óráig.

Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

215 75-104

100 KAT. HOLD.

A legjobb gyümölcsfák

Kitógastalan szőlőoltványok.

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-alany
1 millió előkerítés csemel.

1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökerez szőlővesszők stb.

Seláterfák, Diszcserejek, Rozsák, Boggyógyümölcsök stb.

Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBROSI M.